

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.gov.ua-996-14-вр>.
5. Омельченко М. Ю. Система обліку бібліотечних фондів / М. Ю. Омельченко, О. В. Вороновська // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10. – С. 95–100. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2013_10\(4\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2013_10(4)_16)
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів державного сектору : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15/conv>

Ключові слова: інвентаризація бібліотечного фонду, перевірка бібліотечного фонду, загальне регулювання, локальне регулювання, сумарний облік, індивідуальний облік, статистичний облік, бухгалтерський облік.

Ключевые слова: инвентаризация библиотечного фонда, проверка библиотечного фонда, общее регулирование, локальное регулирование, суммарный учет, индивидуальный учет, статистический учет, бухгалтерский учет.

Key words: library fund, library inventory, general regulation, local regulation, summary accounting, individual accounting, statistical accounting, accounting.

СТЕФАНЧИШЕНА ТЕТЯНА МИХАЙЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувачка інформаційно-бібліографічного відділу наукової бібліотеки*

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ (НА ПРИКЛАДІ ДОВІДКОВИХ ВИДАНЬ ЗАХИЩЕНИХ ДИСЕРТАЦІЙ З ЮРИДИЧНИХ НАУК)

Невід'ємним елементом будь-якого наукового дослідження є аналіз стану розробленості обраної ученим теми. І тут у нагоді стають покажчики, довідники, які містять інформацію щодо захищених дисертаційних робіт. Метою публікації є аналіз структури бібліографічних описів, які містяться у довідниках захищених в Україні дисертацій з юридичних наук.

Першими книжковими виданнями з упорядкування інформації про захищені в Україні дисертації з юридичних наук є серія «Бібліографічні довідники» (2007), укладена науковцями львівської школи права, представленої Львівським державним університетом внутрішніх справ. В одинадцяти випусках було зібрано та систематизовано інформацію про захист дисертацій у 1991–2006 рр. з усіх дванадцяти юридичних спеціальностей. У 2009 році опубліковану у 2007 році інформацію було об'єднано у єдиний масив, доповнено відомостями про захист дисертацій у 2007 по 2008 рр. і надруковано у форматі довідника [1], який у 2011 році був перевиданий з відповідними доповненнями [2].

Заслужують на увагу методичні посібники «Бібліографічний довідник авторефератів дисертацій з теорії держави і права (1992–2009 рр.)», виданий у 2010 році [3], та «Бібліографічний довідник авторефератів дисертацій з конституційного права (1992–2011 рр.)», виданий у 2012 році, укладені київськими науковцями [4].

Починаючи з 2012 року, науковці одеської школи права, представленої Національним університетом «Одеська юридична академія», та київської школи права, представленої Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка, упорядкували декілька видань, що містять інформацію про захищені в Україні з 1991 дисертації за спеціальністю 12.00.05 [5], 12.00.06 [6], 12.00.09 [7], 12.00.11 [8], а також з військового права [9], з міжнародного приватного права [10], закордонних наукових досліджень з міжнародного приватного права [11].

Щодо змісту бібліографічних описів, включених у вищезазначені довідники, то вони містять: прізвище, ім'я по батькові; назву дисертації; назву спеціальності; назву установи, у якій відбувався захист дисертації; назву міста; рік захисту; кількісні показники автореферату. Лише «Довідник захищених дисертацій з міжнародного приватного права в Україні (1991–2012 рр.)» [10], містить інформацію про наукових керівників (консультантів) та офіційних опонентів. Жоден з довідників не містить відомостей про спеціалізовану вчену раду, де відбувався захист дисертації. Аналіз структури цих довідників на предмет змісту допоміжних показників показує, що їх формують за наступними критеріями: алфавітним – іменні показники прізвищ авторів авторефератів; змістовним – предметні показники; темпоральним – хронологічні показники.

Важливим питанням бібліографічного відображення інформації є наповнення бібліографічного опису. Будь-який бібліографічний опис складається з елементів, тобто мінімальних структурних одиниць, які відображають певну інформацію. Бібліографічні елементи в описі можуть бути обов'язковими та необов'язковими (факультативними). З точки зору бібліографування, наведені у довідниках захищених дисертацій бібліографічні описи є певною мірою неповні. Так, бібліографічні описи містять лише обов'язкові елементи. Факультативні елементи, до яких відноситься додаткова інформація про документ, зокрема, про наукових керівників (консультантів), офіційних опонентів, про спеціалізовану вчену раду, де відбувався захист дисертації, лишилися поза увагою укладачів.

З метою найповнішого відображення відомостей доречним є розширення елементного складу бібліографічного опису. Так, включення у бібліографічний опис вказаних факультативних елементів не тільки надасть таким виданням більш комплексного характеру, а й сприятиме виявленню прихованої інформації, наприклад, про розвиток наукових шкіл, рейтинговість наукових центрів та вищих навчальних закладів, на базі яких функціонують спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій, результативність діяльності таких рад тощо. Повне уявлення про осіб, які будь-яким чином причетні до певної дисертації (наукове керів-

ництво, наукове консультування, опонування), можуть свідчити про авторитетність того чи іншого науковця.

Включення у бібліографічний опис факультативних елементів надасть змогу, у свою чергу, розширити науково-довідковий апарат, представлений допоміжними покажчиками, не обмежуючись лише іменними, предметними та хронологічними покажчиками. Так, можна сформувати іменний покажчик наукових керівників (консультантів), іменний покажчик опонентів, покажчик спеціалізованих вчених рад та ін.

Високим професіоналізмом зі складання бібліографічного опису із нестандартними, факультативними елементами володіють бібліографи. Тому при формуванні робочої групи науковців, які укладатимуть у майбутньому довідники, методичні посібники, що містять аналіз захищених дисертаційних робіт, доречним було б залучати фахівців-бібліографів, що сприятиме найповнішому розкриттю інформації.

Список використаної літератури:

1. Довідник про автореферати виконаних в Україні за 1991–2008 роки дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата юридичних наук / уклад. В. К. Гришук, Б. О. Кириць, О. Ф. Пасека. – Львів : [Львівський держ. ун-т внутрішніх справ], 2009. – 471 с.
2. Довідник про автореферати виконаних в Україні за 1991–2009 роки дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата юридичних наук / уклад.: В. К. Гришук Б. О. Кириць, О. Ф. Пасека. – 2-ге вид., допов. – Львів : [Львівський держ. ун-т внутрішніх справ], 2010. – 568 с.
3. Малишев Б. В. Бібліографічний довідник авторефератів дисертацій з теорії держави і права (1992–2009 рр.) : метод. посібник / Б. В. Малишев. – Київ : Реферат, 2010. – 74 с.
4. Москалюк О. В. Бібліографічний довідник авторефератів дисертацій з конституційного права (1992–2011 рр.) : метод. посібник / О. В. Москалюк. – Київ : Реферат, 2012. – 80 с.
5. Чанишева Г. І. Довідник захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення в Україні (1991–2012 рр.) / Г. І. Чанишева, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель ; НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2013. – 176 с.
6. Каракаш І. І. Довідник захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» в Україні (1991–2013 рр.) / І. І. Каракаш, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель ; НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2014. – 142 с.
7. Довідник захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативнорозшукова діяльність (1991–2014) / уклад.: В. В. Тищенко, О. П. Вашук, І. В. Гловюк, Т. Р. Короткий ; НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2015. – 668 с.
8. Короткий Т. Р. Довідник захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 –

- міжнародне право в Україні (1991–2012 рр.) / Т. Р. Короткий, Н. В. Сажієнко ; НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2012. – 166 с.
9. Довідник захищених в Україні дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук і військового права (1991–2014 рр.) / Т. Р. Короткий, П. П. Богущкий, Є. Л. Стрельцов [та ін.]; Військова прокуратура Південного регіону України, НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2015. – 232 с.
 10. Довгерт А. С. Довідник захищених дисертацій з міжнародного приватного права в Україні (1991–2012 рр.) / А. С. Довгерт, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель ; НУ «ОЮА», Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – Одеса : Фенікс, 2013. – 132 с.
 11. Довгерт А. С. Міжнародне приватне право: закордонні наукові дослідження : довідник / А. С. Довгерт, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель ; НУ «ОЮА», Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – Одеса:Фенікс, 2016. – 383 с.

Ключові слова: бібліографічний опис, обов'язкові елементи бібліографічного опису, факультативні елементи бібліографічного опису, бібліографічні довідники.

Ключевые слова: библиографическое описание, обязательные элементы библиографического описания, факультативные элементы библиографического описания, библиографические справочники.

Key words: bibliographic description, required elements of bibliographic description, optional bibliographic description elements, bibliographic index.

НОВІТЬСЬКА ІРИНА ВАДИМІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
бібліограф другої категорії наукової бібліотеки*

РОЛЬ БІБЛІОТЕК У ПРОТИДІІ БУЛІНГУ

Зміни, що відбуваються в соціальному середовищі сучасної держави, зокрема у сфері читацьких інтересів, активне впровадження сучасних інформаційних технологій, обумовили трансформацію ключових соціальних функцій бібліотек у глобальному інформаційно-освітньому просторі. Останніми роками, на жаль, поширюється погляд на бібліотеку як анахронічний інститут. Але, «недооцінка розуміння бібліотеки як базового елементу культурної, наукової, освітньої, інформаційної інфраструктури держави, та ролі бібліотек у суспільних перетвореннях та забезпеченні прав і свобод людини, як зазначається у Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», призводить до неефективної реалізації їх потенціалу як соціальних інституцій» [1].

У новій інформаційно-комунікативній реальності бібліотека, разом з державними, комерційними, громадськими організаціями та установами різних міністерств і відомств, має активніше долучатися до вирішення гострих соціальних проблем, до яких належить і булінг. Проти дія нетерпимості, агресії, дискримінації, психологічному та фізичному